

Η Παύλεια Θεολογία

Η πρόσληψη του Παύλου στις δευτεροπαύλειες επιστολές και σε άλλα κείμενα της αρχαίας Εκκλησίας

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Επίκουρη Καθηγήτρια

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η πρόσληψη του Παύλου στις δευτεροπαύλειες επιστολές και σε άλλα κείμενα της αρχαίας Εκκλησίας

Περιεχόμενα ενότητας

1. Εισαγωγικά
2. Βασικά χαρακτηριστικά της πρόσληψης του Παύλου
3. Τρεις βασικοί άξονες πρόσληψης
4. Η αποστολική αυθεντία του Παύλου
5. Τα παθήματα του αποστόλου
6. Διαφοροποιήσεις από τις Παύλειες επιστολές
7. Συμπερασματικά

Η πρόσληψη του Παύλου στις δευτεροπαύλειες επιστολές και σε άλλα κείμενα της αρχαίας Εκκλησίας

Εισαγωγικά

- Η πρόσληψη του Παύλου εντοπίζεται στις λεγόμενες δευτεροπαύλειες συμπεριλαμβανομένων και των ποιμαντικών, στις Πράξεις Αποστόλων και σε απόκρυφα κείμενα όπως οι Απόκρυφες Πράξεις Παύλου και Θέκλας
- Διαφορετικές μορφές πρόσληψης σε κάθε τύπο κειμένου
- Μαρτυρίες για τη συνέχιση της παύλειες θεολογικής κληρονομιάς στις επόμενες γενιές των μαθητών του

Βασικά χαρακτηριστικά της πρόσληψης του Παύλου

- Πρόσληψη: μετάθεση από τις προηγούμενες προτάσεις της ασυμβατότητας και της εναρμόνισης
- Δύο βασικές τάσεις στην πρόσληψη του Παύλου:
 - Μίμηση του ύφους και ανάπτυξη της διδασκαλίας του Παύλου (επιστολές)
 - Η μνήμη του Παύλου διασώζεται μέσα σε διάφορες αφηγήσεις στις οποίες είναι ο κεντρικός ήρωας (Πράξεις Αποστόλων, Πράξεις Παύλου)
 - F. Βονοη: ο Παύλος διασώζεται στις επόμενες γενιές ως «κείμενο» (επιστολές) κι ως «μνημείο» (Πράξεις) – ωστόσο βιογραφικά στοιχεία και στις επιστολές (π.χ. Κολ 1,1-11· 1,24-2,4· Εφ 2· 2 Τιμ 1,12-2,7· 4,6-8)

Τρεις βασικοί άξονες πρόσληψης

- Ο Παύλος ως συγγραφέας επιστολών: οι επιστολές του συγκεντρώνονται νωρίς και εντάσσονται στον κανόνα της ΚΔ
- Ο βίος του Παύλου: ο Παύλος ως απόστολος των εθνών, αγιογραφικά στοιχεία και στοιχεία ελληνιστικού μυθιστορήματος
- Ο Παύλος ως διδάσκαλος της Εκκλησίας: πρόσληψη της διδασκαλίας του στις δευτεροπαύλειες επιστολές και στις Πράξεις
- Σκοπός αυτής της πρόσληψης:
 - Διατήρηση της μνήμης του αποστόλου
 - Διαφύλαξη των επιστολών του
 - Ανάδειξή του ως διδασκάλου της ορθής διδασκαλίας
- Η προφορική παράδοση για τον Παύλο

Η αποστολική αυθεντία του Παύλου

- Στις δευτεροπαύλειες ο Παύλος η γέφυρα μεταξύ Ιουδαίων και εθνικών (Γαλ 3,28· Ρωμ 3,22-23)
 - Κολ 1,25: ο Παύλος ο απόστολος κι ο διάκονος του λόγου που χαρακτηρίζεται «μυστήριο» -> το μυστήριο αποκαλύπτεται μέσα από τον ευαγγελισμό των εθνών
 - Εφ 3,3: η εκκλησιολογική διάσταση του μυστηρίου –στο σώμα της Εκκλησίας εντάσσονται κι οι εθνικοί που έχουν διά του σταυρού συμφιλιωθεί με τους Ιουδαίους (2,14-16)
- Στις ποιμαντικές ο Παύλος η απόλυτη αυθεντία και το πρότυπο (ανάπτυξη θεμάτων που απαντούν στις παύλειες επιστολές)
- Η αυθεντία του Παύλου ενισχύεται από διάφορα βιογραφικά στοιχεία (κυρίως στην 2 Τιμ)

Τα παθήματα του αποστόλου

- Βασικό θέμα στις παύλειες επιστολές: τα παθήματα του αποστόλου μίμηση του Ιησού Χριστού (Φιλ 3,10)
- Κι οι χριστιανοί είναι κοινωνοί των παθημάτων του Κυρίου (2 Κορ 1,6-7 και 1 Θεσ 1,6)
- Εφ 3,1: ο Παύλος ως δέσμιος (υπέρ των εθνών)
- Κολ 1,24: συμμετοχή στα παθήματα του Χριστού – μία οικουμενική εκκλησιολογική διάσταση
- 2 Τιμ 1,8.12 και κυρίως 2,11-13 (βλ. Ρωμ 6,8)
- Η κοινωνία δηλώνεται με λέξεις με πρώτο συνθετικό το συν-

Διαφοροποιήσεις από τις παύλειες επιστολές

- Η εσχατολογία των δευτεροπαύλειων επιστολών
- Η υιοθέτηση κοινωνικών συμβάσεων όσον αφορά στη στάση απέναντι στους δούλους, στις γυναίκες (κανόνες οικιακής συμπεριφοράς)
- Η προϋπόθεση μίας αναπτυγμένης ιεραρχίας και οργάνωσης των κοινοτήτων

Συμπερασματικά

- Η επίδραση του Παύλου φαίνεται να είναι σημαντική στα χρόνια που ακολούθησαν τον θάνατό του
- Η «παύλεια» σχολή δεν είναι μία ενιαία ομάδα – διάφορες τάσεις στη γραμμή της παύλειας παράδοσης (διαφοροποίηση μεταξύ Εφ και Κολ από τη μία και ποιμαντικών από την άλλη)
- Όλες αυτές οι ομάδες εμφανίζονται ως οι θεματοφύλακες της παύλειας διδασκαλίας και αποτελούν μέρος της πρωτοχριστιανικής παράδοσης

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μουρατίδου Αναστασία
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

